

**Sámi
Valáštallan
Lihttu**

**SVL
JAHKEDIÐÁHUS 2022**

ÅRSMELDING 2022

Vedlegg1

Lederens forord

2022 har for meg vært et år med mange utfordringer, og særlig har det dreid seg om bærekraftig økonomi, reell vekst, rekruttering av nye medlemslag til samisk idrett og digitalisering av ulike funksjoner. Det å tenke ut hvilke funksjoner kan påvirke utviklingen av samisk idrett i en ønsket retning, er og har vært vanskelig. Jeg har etter hvert innsett at det å jobbe med holdninger er både tidkrevende og ressurskrevende, om det gjelder interne eller eksterne forhold så kan det være like tøft. Nå bør det sies at i 2022 har vi vært noe skjermet for eksterne påvirkninger og meningsvekslinger. Dette kan forklares med at vi fikk en ny daglig leder, og meg ble det viktig å sette henne i daglige arbeidsrutinene og opplæring om organisasjonen. Det andre var at vi hadde et datasystem som var utdatert og ut av drift. Det ga oss et pusterom for å jobbe med interne saker. Vi så et behov for å få inn nye digitale funksjoner som både lettet arbeidet, men også for å følge med i tiden. Mye av det arbeidet er så vidt startet, fortsatt mangler vi ulike funksjoner for å være enda mer servicerettet mot medlemslag og andre. Mange av offentlige kravene innen tilgjengelighet, tilrettelegge for historisk material og formelle krav rundt en frivillig organisasjon er ikke lett å holde oversikt over. Utviklingen skjer fort i den digitale verden, men jeg mener at vi har startet på et viktig arbeid.

Men så var de interne forholdene. Til tider har disse vært vanskelig å hankses. Vi er i en organisasjon som over tid er blitt underfinansiert, og det merkes godt når tilskuddene blir spist opp av ekstra kostnadene i forbindelse med høy inflasjon, lav kroneverdi og at de offentlige midlene ikke dekker en gang prisveksten. Dette skaper mye intern støy, og vi lever i en «når krybba er tom bites hestene» situasjon. I år hadde jeg virkelig håpa på at vi fikk andre vilkår, gjennom idrettsavtalen. Og dermed slapp alle interne konflikter rundt økonomien, og heller konsentrerte oss om den jobben vi skal gjøre. Nemlig å styrke aktivitetsgraden, få i gang cuper for å skape sosiale møteplasser for den samiske befolkningen, flere hoder å telle til rapportene, gjøre samisk idrett som et godt fritids alternativ for barn og unge, osv, osv. Jeg må stille det samme spørsmålet som mange har begynt å stille; hvor ble det av samisk idrett? Samiske idrettsaktivitetene har fått enn lavere verdi, selv kretsrenn og kanskje til og med klubbmesterskap har høyere prioritet enn Samemesterskap. Hvordan i all verden skal vi forvente høyere finansiering når vi ikke selv engang prioriterer deltakelse i samisk idrett.

Jeg vil råde SVL styret og særforbundene til å ta dagens samfunnstrender på alvor, men bare hvis det er ønske om at det skal være samisk idrett i framtida.

Tilslutt, jeg vil takke hele organisasjonen for de mulighetene dere har gitt meg. Jeg tar med mange gode minner fra SVL, og kanskje mest fra den gamle organisasjonen SVL-N. Da samisk idrett var synlig og folk hadde et brennende engasjement for idrett.

Jeg overlater styrelsen til Leif-Roar Mikkelsen, og ønsker han lykke til med arbeidet og ta vare på organisasjonen.

Karasjok 27.mai 2023

Per John Anti
Styreleder SVL

Om SVL

Samenes Idrettsforbund – Norge ble opprettet i 1990, etter omorganisering av SVL (nordisk). SVL-Ns stiftelsesmøte ble holdt i Sirma 18.11.1990. Det første ordinære årsmøtet ble holdt i januar 1991.

Idrettsting 2022 vedtok at organisasjonens offisielle navn skal være Sámi Valáštallan Lihttu (SVL). Dette begrunnes med at navneendring, og den nye logoen skal i mye sterkere grad signalisere fellesskapet mellom den samiske befolkningen, uavhengige av bosted og kulturell tilknytning. Med andre ord at organisasjonens navn og logoen danner en helhet, og kommunisere at Sámi Valáštallan Lihttu (SVL) er en samisk idrettsorganisasjon som favner vidt i de samiske miljøene/samfunnene.

Sámi Valánštallan Lihttu sitt formål er at all aktivitetsproduksjon skal baseres på frivillighet, og etter demokratiske prinsipper. I det ligger blant annet at vi skal gjennom våre aktiviteter og tilstedeværelse være bevisst vårt samfunnsansvar, og evne til å bygge opp tilhørighet og fellesskap blant den samiske befolkningen. De grunnleggende verdiene i SVL er at samiske idrettsaktiviteter skal bidra til å utvikle individet positivt både fysisk og psykisk, som sosialt og kulturelt. Idretten skal fremmes gjennom samiske tradisjoner, kulturelt samkvem og kameratskap. Samisk idrett skal være identitetsskapende, og samtidig være bærer av den samiske kulturarven, inklusiv språket. Et av framtidrettet målsetningene for SVL er å jobbe for å få utbredelse av samisk idrett til sørsamiske områder og byområder med samisk bosetning.

SVLs formål er at:

- Samisk idrett skal bidra til å fremme samisk språk, kultur, tradisjon og identitet.
- Samisk idrett skal legge vekt på å utvikle utøverne både fysisk, psykisk, sosialt og kulturelt.
- Samisk idrett skal organiseres etter demokratiske prinsipper og på frivillig basis.
- Samisk idrett skal være samlende på tvers av landegrensene og respektere alle menneskers likeverd.
- Samisk idrett skal være internasjonalt kontaktskapende.
- Samisk Idrett skal følge grunnverdier som idrettsglede, fellesskap og helse.
- Samisk idrett skal bygge på tradisjonell samisk kultur, hvor aktivitetene skal ta utgangspunkt i tradisjonelle samiske næringsvirksomheter.
- Samisk idrett er åpen for utvikling og endring i samfunnet

Styrets sammensetning

Årsmøtet i 2021 besluttet en rulleringsplan som skal bestå for særforbund og skal gjelde for all fremtid. Rulleringsplan for SVL styret for ledervervet er:

2021-2023: SHL (reinkappkjøring)

2023 -2025: SVN (ski, lasso. Løp)

2025-2027: FA Sápmi (fotball)

Det velges 2-to- styremedlemmer fra særforbundene.

SVL styret for 2022:

Per John Anti, styreleder

Leif Roar Mikkelsen, nestleder (SVN)

Sini Rasmus, styremedlem
Anne Risten Sara, styremedlem (SHL)
Arnt Marius Eriksen, styremedlem (FA Sápmi)
Elin Nicolaisen, styremedlem (FA Sápmi)

Varamedlemmer velges av særforbundene.

Sammendrag fra Idrettstinget 2022

Saker til oppfølging fra Idrettstinget 2022:

- **Styringsdokumentet:**

Saken oversendes idrettstinget for godkjenning av oppstart med arbeidet. Endelig vedtak av styringsdokumentet gjøres av idrettstinget i 2023.

- **Idrettsavtale/forhandlinger:**

*1. Forhandlingsutvalg Håkan Kuorak, Leif-Roar Mikkelsen og Per John Anti
2. - styrking av administrasjon med 2 stillinger*

- Samisk språk

- Synliggjøring

- forebygging mot mobbing og rasisme

- Reinkappkjøring, samarbeid over landegrensar – Sametinget som en part

- satsing på lokale aktiviteter

- digitalisering

- Samlingspunkter

- AWG til Norge

- **Spillemidler**

Ved gjennomgang av kriterier og retningslinjer for spillemidler vedtar idrettstinget at det opprettes et utredningsutvalg for spillemidler av styret. Idrettstinget gir utvalget følgende mandat:

1. Utredningsutvalget utreder formålet for spillemidler

2. Utredningsutvalget utarbeider kriterier og definisjoner for spillemidler

3. Utredningsutvalget utreder alternative økonomiske modeller for spillemiddelordningen

4. Utredningsutvalget får i oppdrag å se på økonomiske forvaltning for hele organisasjonen, og komme med forslag på modeller og strukturer.

5. Utredningsarbeidutvalget skal bli ferdig til idrettstinget 2023.

Styrets kommentarer til oppfølgingsaker

Styringsdokumentet

Arbeidet med styringsdokumentet er foreløpig satt på vent, og det er flere årsaker til dette. Blant annet mangler administrasjonen i dagens situasjon ressurser til å følge opp saken. Det å utarbeide et dokument med et sett av normer og regler for drift av organisasjonen krever et gjennomtenkt og

implementerende verktøy. Styredokumentet bør ha en høy prioritet den dagen organisasjonen får økt stillings ressurser.

Idrettsavtale og forhandlinger

Første henvendelsen fra Sametinget om prosessen rundt Idrettsavtalen var 28.mars 2022. Første formelle dialog møtet mellom Sametinget og SVL ble avholdt 3.mai. Møtets innhold var om prosessen og rekkefølge på Idrettsavtalen og forhandlinger. 21.juni ble et nytt dialogmøtet gjennomført. Der det blant annet framgikk frist for kravet fra SVL, 1.juli 2022. I det møtet fikk SVLs forhandlingsutvalget en forståelse for at motkravet fra Sametinget skulle sendes i løpet av september. Kravet fra SVL var på kr 9 242 000, formålet med økt bevilgning var blant annet å styrke administrasjon med 2 stillinger, økt bevilgning til AWG, digitaliseringsarbeidet, driftstilskudd til SVL og særforbundene, kompetanseheving, oversetting og økt tilskudd til særforbundene. Etter gjentatte purringer om motkravet og forhandlingsmøtet, fikk SVL innkalling til nytt dialogmøte til 13.oktober. På det møtet fikk vi klare signaler på at økonomiske forhandling blir først gjennomført i 2023. Dette ble begrunnet med Sametingets økonomi, SVL godtok en økning på kr 117 000 for 2023. Etter forhandlingsutvalgets vurdering ville SVL ikke komme videre i saken, selv om konsekvensene for allerede marginalisert økonomisk situasjon vil medføre å ta ned aktiviteten i organisasjonen.

Etter flere revideringsrunder ble Idrettsavtalen undertegnet av Silje Muotka, Sametings presidenten og Per John Anti, SVL styreleder 8.desember 2022.

Gjennom idrettsavtalen har partene blitt enige om å ha en strategisk satsning på følgende områder:

- Utvikling og revitalisering av samiske idrettsgrener
- Rekruttering til samisk idrett
- Bidra til identitetsskapende tiltak og arrangement
- Samarbeide i arbeidet mot samehets, i forbindelse med samisk idrett
- Stimulere til økt deltagelse og rekruttering i sør- og lulesamisk område
- Dialog med Kultur- og likestillingsdepartementet om spillemidler, idrettsanlegg og andre relevante prosesser
- Dialog på Samisk parlamentarisk råds (SPR) nivå for økt allsamisk samarbeid, og gjennom SPR utfordre Sametingene til å ta et større ansvar for at samisk idrett i alle landene gis gode rammevilkår og bidra til bedre organisering av samisk idrett
- Økt satsning på samisk idrett gjennom samarbeidsavtaler med fylkeskommuner og kommuner, samt andre relevante aktører

Det å ha en Idrettsavtale som ikke har direkte tilknytting til økonomien eller direkte tilknytting til økonomiske forhandlinger kan skape utfordringer. Det som kan stilles et spørsmål er om den økonomiske situasjonen er av en slik karakter at SVL i en uoverskuelig tid ikke kommer i den posisjonen å kunne forhandle i forhold til avtalen. Det neste spørsmålet er hvorfor inngå en slik avtale? Etter den forståelse SVL fikk var at dette er en vanlig form for avtaler med Sametinget. Det kan sies at erfarings grunlaget for formelle avtaler var minimal fra SVL sin side. Mangel på erfaring og kunnskap om avtaler førte til en mer idealistisk tenkning om dette ville være med å løfte samisk idrett. Ønske om å sette større fokus på rekruttering til idretten og forventinger om at vi skulle klare å formidle det på en forståelig måte som skulle gi gode resultater for idretten. Etter at

forhandlingskravet og etter gjentatte etterlysninger om et forhandlingsmøte innså forhandlingsutvalget at dette er usystematisk prosess som i liten grad gjøre noe med.

Forebygging av mobbing og rasisme

For å oppfylle forventninger i Idrettsavtalen har SVL på eget initiativ valgt å søke om prosjektmidler fra Bufdir, Troms Kraft og Sametinget til prosjektet Ovttas. Bakgrunn for prosjektet søknaden var etter ideen fra et møte mellom SVL, særforbundene, Tromsø IL (TIL) og Ketil Lenert Hansen om rasisme i idretten. Tiltaket iverksettes i 2023 under forutsetning at vi får finansiering.

AWG Norge

Dette er holdt utenfor Idrettsavtale. SVL har igangsatt en prosess med Lillehammer kommune. Det har vært fellesmøte mellom AWGIC, Lillehammer kommune og SVL. Vi venter en formell beslutning fra Lillehammer kommune om de påtar seg arrangementet. Styret i SVL har besluttet å avslutte sonderinger hvis Lillehammer avviser forespørselen.

Digitalisering

Tiltak som hjemmesida er i gang. De neste tiltakene blir medlemsregistreringer, digitalt arkiv system og digitalisering av skjemaene som brukes i drift av organisasjonen.

Tiltak som ikke er fulgt opp

- Samisk språk
- Synliggjøring
- Reinkappkjøring, samarbeid over landegrenser – Sametinget som en part
- satsing på lokale aktiviteter
- Samlingspunkter

Disse tiltakene sammen med stillingsressurser til organisasjonen ligger i forhandlingskravet.

Spillemidler

Administrasjonen har ikke fulgt opp saken etter vedtaket fra Idrettstinget. Dette kan begrunnes med at spillemidler innehar to elementer: a. tilskudd til SVL og b. samiske idrettsanlegg.

a. Tilskuddet

SVL er av den formening at definisjonen «særegen samisk idrett» må fjernes av følgende årsaker:

Samisk idrett skal være et fritidstilbud/idrettsaktivitetstilbud til samiske befolkningen uavhengig av bosted og kulturtilhørighet. Samisk språk og kulturtilhørighet skal være det førende elementet i definisjon av samisk idrett. Videre mener SVL at den definisjonen setter begrensning i forhold til samisk barn og unge i idrett som fotball, sykling, innebandy, trugeløp, motorsport og med mer faller utenfor spillemiddelordningen. Med andre ord SVL vil ikke oppnå økt tilskudd så lenge det ligger en smal definisjon i bunnen av vurdering av tilskudd til samisk idrett. Etter dagens ordning vil særforbundene kvie å ta opp nye idretter som ikke kommer under definisjonen «særegne samisk idrett» som i dag er begrenset til å gjelde lassokasting og reinkappkjøring og aktiviteten i FA Sápmi faller utenfor ordningen. Dette er en prosess mellom KUD, Sametinget og SVL, og er berammet i Idrettsavtalen. Definisjon av samisk idrett som eget kapittel i Årsmeldingen.

I tillegg vil det legges fram et økonomisk krav for å styrke alle særforbundene.

b. Idrettsanlegg

Det må bli en gjennomgang av den tekniske beskrivelser av anleggene, og oppdatering av faktaarket for den enkelte anlegg. En prosess som betyr blant annet at vi å ha inn en teknisk kompetanse for gjennomgang av tidligere beskrivelser av anleggene. I dagens situasjon har vi ikke økonomi til å igangsette dette arbeidet.

Styrets aktivitet

Styret har i 2022 avholdt 5 teamsmøter, og behandlet 44 saker.

I 2022 ble alle styremøtene avholdt over Teams. For å begrense noe av møtevirksomheten valgte styret å prioritere møtene i forbindelse med Idrettsavtalen, nettstedet med lett betjente web-løsninger for hele organisasjonen, satt temaet rasisme og diskriminering innen idrett på agendaen og AWG til Norge. I tillegg har styret jobbet for å bedre rutiner rundt regnskap og drift av administrasjon. Andre oppgaver av betydning har vært forberedelse til AWG 2023 og Tromsø NM 2023.

Styret valgte å involvere særforbundene i arbeidet med web-løsning, spillemidler, styringsdokumentet og rasisme/diskriminering.

I arbeidsgruppe for web-løsninger var Per Johan Eira (SHL), Aslak Mikal Mienna (SVN), Håkan Kuorak (FA Sápmi) og Elin Nicolaisen (FA Sápmi). Målet var å få lansert det nye nettstedet for SVL i begynnelsen av januar 2023. I løpet av romjula ble det levert inn tekst fra SVN og SVL. Árvu sto for designet av nettsida og Vitikka AS for programmering av nettstedet med landingsplass for alle særforbundene og SVL.

Arbeidsgruppe ble oppnevnt for spillemidler og styringsdokumentet. Det arbeidet kom ikke i gang pga ressurs mangel i administrasjon.

Arbeidsgruppe for rasisme/diskriminering består av Ron Knutsen (SVN), Jaana L Eriksen (SVN), Anders Nils K Eira (SHL) og Håkan Kuorak (FA Sápmi). Gruppen hadde møtet oktober 2022 med Ketil Lenert Hansen, UiT og Tom Høgli, TIL, for mulig samarbeid om forebygging av rasisme innen idrett. På det møtet kom det fram et behov for eget prosjekt med tanke på å oppsøke alle kommunene i Nord Norge forebygging av rasisme og rekruttering av medlemslag til organisasjonen. SVL sendte inn søknad om prosjektmidler til Ovtta prosjektet. Søknaden ble sendt til Bufdir, Troms Kraft og Sametinget. Planen er å ansette en prosjektleder, oppsøke alle kommunene med start i Finnmark 2023, Troms 2024 og Nordland 2025.

Generelt sett har det vært et turbulent år med å få idrettsavtalen på plass. Mange tilbakeslag, og signalene fra Sametinget som ble av styret og forhandlingsutvalget i utgangspunktet tolket positivt. Dette kan begrunnes i uklare kommunikasjon. Det har vært en læringsprosess for styret og forhandlingsutvalget, men uten forventet utfall.

Forhandlingsutvalget bestod av Per John Anti, Håkan Kuorak og Leif-Roar Mikkelsen, og var oppnevnt av Idrettstinget. Forhandlingsutvalget har opprettholdt alle avtalene med Sametinget. Høsten 2022, det som skulle forhandlinger ble kansellert, og utvalget godtok tilbudet på kr 117 000 i økte bevilgninger for 2023.

Administrasjon

Britt Somby er daglig leder for SVL.

Hovedoppgaven til administrasjonen er å serve SVL styret med saker og utredningsarbeidet for å legge grunnlaget for gode beslutningsprosesser. I tillegg å ha understøtter funksjon for særforbundene.

Av de større oppgavene har vært å nettstedet for organisasjonen, starte med sonderingsprosesser for å skaffe vertskommune for AWG arrangement i Norge, jobbe fra en søknad om finansiering av Ovttas prosjektet, skaffe samarbeidsparter for forebygging av rasisme, jobbe fra idrettsavtalen, få digitale systemer på plass (innenfor økonomiske rammen), rydde i tidligere avtaler, melde organisasjonen i frivillighetsregistret, endre rapporteringssystemet på spillemidler og følge opp påkrevde rapporteringer. Administrasjonen har deltatt på M2 AWG, som nyansatt gjøre seg kjent med systemene.

Administrasjonen har prøvd å få sponsorer til SVL og særforbundene. Erfaringer er at det er vanskelig å få sponning, som bunner i at ingen har hørt om samisk idrett. Det ble kontakt rundt 50 ulike bedrifter og selskap. Omtrent halvparten av henvendelse ble besvart med begrunnelse på avslaget; en av våre ansatte må ha medlemskap i SVL systemet, vi sponser bare konkrete tiltak, vi sponser bare idrettslag, vi kan ikke gjøre nye avtaler, osv. Den eneste som SVL fikk avtale med var Troms Kraft til Ovttas prosjektet. Samlet sett så bør samisk idrett gjøre seg synlig i et større geografisk område enn i dag. Det er viktig at særforbundene bidrar med å bruke mediene for sine aktiviteter.

Oppgaver står i kø, blant annet bygge opp et system for historisk material (digitalt arkiv system), gjennomgang av vedtekter, opparbeide styringsverktøy, utarbeide etiske normer, sette bærekrafttenkning i et system, digitale skjemaer, oversikt over samiske idretts- og nærmiljøanlegg og generelt sette samisk idrett i et framtidsperspektiv. Dette er bare noen av oppgavene som bør tas fatt i de neste årene.

Om organisasjonens utfordringer

Økonomiske utfordringer

Sámi Valáštallan Lihttu (SVL) har i de siste årene vært gjennom en omfattende omstillingsprosess, en felles sammenslutning mellom 3 ulike organisasjoner til en fellesorganisasjon med 4 ulike enheter (SVL og 3 særforbund). De sammenslåtte organisasjonene var Samenes Idrettsforbund-Norge (SVL-N med reinkappkjøring, ski/lasso, løp/lasso og lassokasting), Sámi Heargevuodjin Lihttu (SHL, reinkappkjøring) og FA Sápmi (fotball). Resultatet ble Sámi Valáštallan Lihttu (SVL) som paraplyorganisasjon med særforbundene Sámi Valáštallan- Norga (SVN, ski/lasso, løp/lasso og lassokasting), Sámi Heargevuodjin Lihttu (SHL, reinkappkjøring) og FA Sápmi (fotball) som underorganer.

Historisk sett så har det vært fremma mange økonomiske krav, og godt dokumentert behov. I dag er SVL i en situasjon som ikke er økonomisk bærekraftig for organisasjonen. Det er styret som har

ansvaret for å forvalte organisasjonens aktiviteter, inntekter og utgifter. Styret er kommet i en situasjon hvor forpliktelsen er vanskelig å ivareta, jmf. organisasjonens vedtekter, normer og strategier. For å ivareta disse forpliktenes ovenfor idrettens egne definerte eiere (medlemslagene), og for å oppfylle forventingene på en best mulig måte ser ikke styret andre alternativer enn å ta ned idrettsaktivitet for å være innenfor dagens økonomiske tålegrense. En ikke ønsket situasjon for samisk idrett. SVL er allerede i en situasjon med marginalisert vekstforhold når det gjelder medlemsmassen. I 2022 var det registret 13 medlemslag (8 i SVN og 5 i SHL) med til sammen 3200 medlemmer, sette i forhold til 2019 (rapportering i 2020) var det 22 medlemslag med til sammen 3785. Det er en nedgang av medlemsmassen på 15,5%. Styrets ser en klar sammenheng mellom påtvunget omorganiseringprosess og den utviklingen i organisasjonen som vi ser i dag. En omorganiseringsprosess som ingen av forbundene ønsket, og resultatet er blitt blant annet underbudsjettering av SVL og AWG, og flukt fra vinteridrettene. Når det gjelder flukt fra samisk idrett har det til dels en sammenheng med konfliktene i omorganiseringsprosessen, og til dels av pandemien. Det siste gjelder særlig for SHL (reinkappkjøring). Uansett hvilke forklaringsramme som brukes, så rammes barn og unge særdeles hardt. Med andre ord samisk idrett knekkes bit for bit. Ved tolking av dokumentene fra perioden 2015-2017 kan vi spore en politiskvilje til å løfte samisk idrett, men utfallet har fått en dreining i en retning som har skapt store økonomiske konsekvenser for SVL og særforbundene.

Det er en kjensgjerning at sammenslåingseffekten gir en langtidsvirkning, og oftest i form av nedgang i medlemslagene og/eller frivillige forsvinner i organisasjonen. Generelt sett i en omorganiseringsprosess foreligger implisitt en tanke om å redusere utgifter og/eller ta ned enkelt funksjoner. Styret i SVL opplever at de offentlige dokumentene inneholder en tvetydighet som er førende den dag i dag, selv med Idrettsavtalen. Utfordringer er at det har aldri ble gjennomført en gode kartleggings- og utredningsprosesser av forbundene før sammenslåingen, og dermed heller ikke tatt hensyn til idrettens reelle utviklingsmuligheter og framtidsutsikter. SVL-N, SHL og FA Sápmi var allerede før omorganiseringsprosessen i en marginal likviditetssituasjon. Organisasjonens økonomi tillater i liten grad reduksjon uten at det ikke går utover idrettsaktivitet eller administrative funksjoner som ivaretar offentlige forventinger og krav. I avtalen av 21.april 2017 mellom SVL-N, FA Sápmi og SHL fremgår det; «... Større ressurser som følge av at Sametinget har sagt at de vil bidra med mere ressurser hvis sammenslåing blir realisert. Slik at forbundene produserer mer idrett i framtida». Noodt&Reiding, 2017. I Ávvir 28.oktober 2022 brukes den økonomiske argumentasjon om at SVL har fått en økning på 1.1 millioner fra 2015, det vil si en årlig økning på kr 137 500. En økning som etter styrets vurdering er blitt spist opp av prisveksten i den samme perioden. De økonomiske konsekvensene både for SVL og særforbundene er blitt forsterket etter omorganiseringen. Vi sitter i dag med en utvidet organisasjonsform fra 3 til 4 selvstendige organer (SVL og 3 særforbund) uten reelle tilførte økonomiske ressurser. Styret mener at organisasjonens økonomiske kollaps vil ha kommet allerede i 2020, men pga av pandemien ble den utsatt til 2023.

Den økonomiske situasjon i organisasjonen er prekær, og rammer særlig AWG, FA Sápmi og SVL.

SVL har holdt seg til en avtale om en fordelingsnøkkel som var inngått av partene SVL, SVN, FA Sápmi og SHL i 2019.

Organisasjoner	2020	2021	2022
SVL	788 914	826 096	845 426

SHL	478 443	500 992	512 957
SV-N	595 613	623 685	638 579
FA-Sápmi	476 280	498 727	510 638
AWG	779 750	816 500	836 000
Sametinget	3 119 000	3 266 000	3 344 000

Etter styrets vurdering er dette en fordelingsnøkkel som egentlig er utfordrende å finne gode løsninger. Uansett hvilke valg styret gjør, så vil det gå utover noen og gi alvorlige konsekvenser. Det siste året har skap særlige utfordringer med prisstigning, lav kroneverdi, lønnsvekst, økte offentlige krav til frivillige organisasjoner, økt møtevirksomhet med offentlige, større forventninger til tilgjengelighet og synlighet er bare noen av faktorene som setter større press på allerede en økonomi med svak likviditet. For å overleve 2022 har SVL pådratt seg en gjeld på kr 600 000. Bidraget har vært mulig for særforbundene SHL og SVN, men 2022 var et normalt driftsår, og oppsparte midler ble brukt til å opprettholde SVL. Midler til SHL og SVN gjennom tilskuddet fra Sametinget og Spillemidler 2022 ble brukt til produksjon av idrettsaktivitet.

Årets fordeling på kr 117 000 til SVL vil knapp nok dekke lønnsutgiftene og ingen andre driftsutgifter.

Definisjon av samisk idrett

Sett med et historiskblikk på utvikling av samisk idrett fra 70-tallet og frem til i dag, så viser den en kraftig nedgang av idrettslige møtepunkter regionalt og lokalt i Sápmi. Det bør sies at vi mangler gode historiske beskrivelser (dokumentasjon), og dermed er betrakningen basert på enkelt beskrivelser, både skriftlige og muntlige framstillinger. Mange av historier sier noe om aktiviteten, særlig gjelder det innen fotball, og noe om framveksten av skisporten. Alle dagens samiske forvaltningskommuner hadde flere fotballag og med etablert seriespillordninger, et regionalt og en grenseliga (Finland og Norge), hvor samiske ungdommer møtes til fellesaktivitet. Flere av nåværende styremedlemmer fremhever at fotballen var med å danne viktig sosialarena for styrking av sosialt samhold, tilhørighet, identitet, idretts glede og ga rom for aktivt bruk av de ulike samiske språk (dialekter). Fotball som lagidrett var en viktig kulturarena for ungdommen. Mens skisporten ga den samme effekten innen barneidrett, men da fra et nordisk perspektiv.

SVL ble stiftet 1990 med idrettsgrener ski, terrengløp, reinkappkjøring og fotball. Fotball ble eget forbund i 2003. I 2004 var det registrert 50 medlemslag i samisk idrett, 22 fotball og 28 lag innen ski, terrengløp og reinkappkjøring. I dag er det registrert 13 medlemslag i samisk idrett, derav 8 i SVN og 5 i SHL. Det er blitt stilt et spørsmål om hva har skjedd fra 70-tallet og fram til i dag. Hvorfor har frafallet vært så stort, og hva har skjedd de siste 40- 50 årene. Noe av utviklingen kan tilskrives at de samiske samfunnene har vært gjennom moderniseringsprosesser, som endret næringsstruktur og økt profesjonalisering. 70-tallets revitalisering av samisk kultur skapte behov for nye kulturelle utvekslingsarenaer, som også gjenspeilet seg i framveksten av samisk idrettsaktiviteter. Mulig at behovet for sosiale møtepunkter av ideologiske grunner er endret. Idretten påvirkes eller utvikles i takt med endringene i samfunnet. Vi tror at den utviklingen eller endringen kan vanskelig forklares

som en prosess, men heller sees i sammenheng blant annet med endringen i samfunnet som økt individualisme, strukturelleendringer innen frivillighet, holdninger til fysisk aktivitet og økt forventning til profesjonalisering av idrett.

I dag er samisk idrett igjen samlet under en felles organisasjon. Den nye organisasjons formen har åpnet opp for debatt om opptak av nye idrettsgrener. Dette gjelder for eksempel idretter som sykling, motorsport, bryting, bueskyting, trugeløp, boccia og isdans, og omorganisering av fotball til å ta opp medlemslag. Medlemslagsordningen falt ut av FA Sápmi etter innføring av definisjonen «særegen samisk idrett» som ble foretatt i forbindelse med spillemidler. Offentlige signaler veier tungt, og særlig når disse er knyttet til økonomien. I dag ser vi at argumentasjon om «særegen samisk idrett» kan sies å være til hinder for opptak av nye idrettsgrener og utviklingsarbeidet i FA Sápmi.

Utviklingstrend

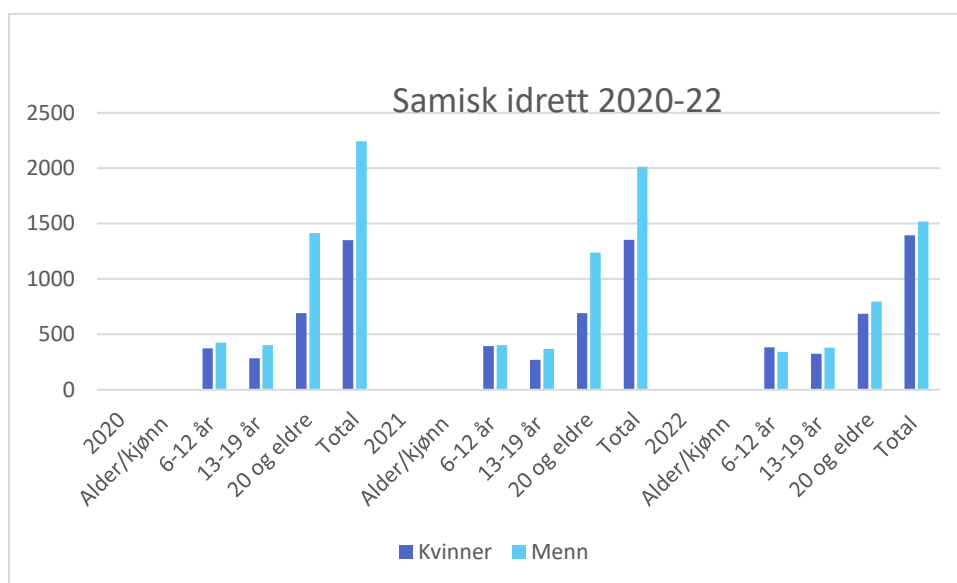
Utviklingstrenden vi har sett i 2022:

- Frafall av 3 idrettslag i SVN. Begrunnes blant annet med vanskelig å få opp interessen blant barn og unge for idretten etter nedstengning av landet. Ser man dette i forhold til siste UngData (kommunetall) så viser disse en generell nedgang i deltakelse i organisert idrett, og at stor prosent av unge oppgir at de ikke er fysisk aktive. I følge idrettslagene er frafallet størst innen skisporten. For samisk idrett er frafallet merkbart, særlig innen ski. Konsekvensen av å bygge opp en smal og marginalisert aktivitetstilbud forsterker sårbarheten ved de ulike svingene i samfunnet.
- Økt deltakelse på SVL treningssamlinger, 107 deltakere i 2022 (tallgrunlaget for sammenligning er mangelfull, det blir erfaringsbasert vurdering). Dette kan forklares med Arctic Winter Games (AWG) i 2023, men også at 2 kommuner har igangsatt økt tilbud om fysisk aktiv til hele befolkningen lokalt og/eller særskilte tilbud som åpen hall for ungdom. Samlet sett tror vi at når kommunen og frivillige lag og foreninger går innfor å bygge opp ett sett av tilbud innen fysisk aktivitet lokalt så gir det best effekt på økt fysisk aktivitet blant barn og unge. Det er fra disse to kommunene økningen har vært størst.
- Økende henvendelser fra sørsamiskområder og østlandsområdet for etablering av samisk idrett. SVL har vært på presentasjonsrunde i Snåsa og Rørvik. I dag har ikke vi ressurser til tett oppfølging av disse områdene, erfaringen viser at det å snakke om samisk idrett gir ingen effekt for etablering av idretten. Vi har prøvd å oppmuntre medlemslagene om å påta seg rollen som mentorklubb uten særlig hell.
- Fotball er i framvekst, det gjelder i alle kommuner hvor samisk idrett er etablert, men særlig i Indre Finnmark. Press på at FA Sápmi må igjen bygge opp system med medlemslag (70-tallets drøm om revitalisering av samisk språk og kultur er tilbake) er stort. Særforbundet har svak økonomi, og innenfor dagens økonomiskrammer har de bare mulighet til å arrangere treningssamling for ungdom 14-16 år og deltakelse innen enkelt arrangement og AWG. I tillegg kommer dame- og herrelag i Conifa cup. Økonomien er største hinder for FA Sápmi å bygge opp et system med medlemslag. Det er gjennom medlemslagene aktivitetene generes som igjen gir økt forventning om økonomisk støtteordninger til barn og ungdomsaktiviteter lokalt og regionalt.
- Med stor nedgang innen vinteridretter som ski og reinkappkjøring pga klimatiske svingninger, mener SVL at framtidsutsiktene for utvikling av idretten(e) i samiske områder er negativ. Vi mener at det å åpne opp for fotball og andre ikke-definerte samisk idretter som er attraktive for samiske barn og unge vil skape et levendesamfunn og gode sosialmiljøer for målgruppa. Vi tror også at fotball er en viktig arena for å motvirke rasisme og diskriminering mot samiske

barn og unge. FA Sápmi planlegger blant annet å utvikle samisk språklig begrepsapparatet innen fotball, noe som ikke finnes i dag.

- Nedgang i vinter aktiviteten er krevende for organisasjonen. Det vi ser er at flere av medlemslagene får vekst innen andre idretter, som fotball (allerede nevnt), og terrengsykling for barn og under 13 år er den nye trenden. Terrengsykling er heller ikke definert som «særegen samisk idrett», noe som vi mener er viktig aktivitet for barn og unge i de samiske områder. Utfra helseperspektiv mener SVL at vi bør bidra til å danne et godt grunnlag for fysisk aktivitet for å bedre folkehelse lokalt, jf. UngData.
- Det positive er at kvinneandelen i alle aldersgrupper har holdt seg stabil over flere år.

Oversikt over medlemsutvikling 2020-2022

Reportering fra SVN's medlemslagene.

Totalt sett har SVL hatt en nedgang i medlemstallet sammenlignet 2022 med 2020, særlig i gruppen 20 år og eldre har frafallet vært størst. Det vi ser utfra tallene er at andel jente/kvinner har holdt seg stabil fra 2020 og fram til i dag. Det blir spennende å følge med om trenden med andel jenter er økende innen samisk idrett. 2022 tallene viser en kjønnsutjevning så og si i alle aldersstrinn. Det er ikke gjort et systematisk kartleggingsarbeid, men vi tror at meldingene fra idrettslagene om gutter/menn søker seg til fotball er utslagsgivende for den tendensen som vises i 2022-tallet.

Av tidligere erfaringer så er ungdomsgruppa mer opptatt av sosiale arenaer og er mer utviklingsorientert for de som satser på konkurranseidrett. Samisk idrett har tradisjonelt hatt fokus på breddeidretten, og vektlegging av lavterskelprinsippet som også gjenspeiles i medlemslagene. Samisk idrett har ingen «karrierestige» med toppidrettstekning. Det bærende prinsippet er at idrettsaktiviteten skal sammenveves med samisk språk og kultur, for å styrke identitetsskapende og inkluderende lokalmiljøer og samfunn. Dette betyr at mye av aktiviteten i SVL er rettet mot barn og unge. Det bør sies at vi kanskje ser en trend på at store sosiale arenaer tiltrekkes mer enn tidligere år. Det å søke sosialt felleskap betyr mye for egen utvikling men også lokal sosiallæring. Dette er kanskje forhold som vi bør følge med, og tilpasse samisk idrett i forhold til nye samfunnstrender.

I SHL fikk 8 nye rein klips i 2022 og tilsammen er det 28 rein som SHL hadde i slutten av sesongen.

Hele reinkappkjøring er og blir en rekrutterings utfordrende sport da barn og unge ikke klarer å temme og trene reinene alene og det må være voksne med i arbeidet. Dette fordi det er okserein man temmer til sporten og den veier mellom 120-150 kg.

Det tar 4 år å temme en god konkurranse rein, første året reinen lever er den kalv og da ser en reiner om den er potensiell god konkurranse rein.

Når den fyller 2 år så tar du reinen fast og begynner å temme til å bli en god og rask rein.

4. året prøver den samme rein og kjøre rundt en 1000 meters bane og tar tiden om den klarer å få konkurranse klips, hvis den samme reinen er rask så begynner reineren å konkurrere med reinen etter at du har fått konkurranse klips.

Reineren tar så avgjørelse i hvilken klasse reinen skal konkurrere i enten junior eller senior klassen.

Evaluering av målet for SVLs planperioden

Aktivitetsmålet for 2022:

- a) Å få flere medlemslag til å aktivisere barn og ungdom til vinter og sommer aktiviteter tuftet på samiske tradisjoner.
- b) Rekruttere nye medlemslag
- c) Utvikle nye rapporteringsrutiner som er i samsvar med kravet fra Sametinget, departementet og fylkeskommunen.
- d) Digitalisering av medlemsregistreringer og lisenser.
- e) Oppdatere/endre rutiner for innhenting av opplysninger fra medlemslag
- f) Utarbeide praktiske rutiner for påmelding, oppfølge, etc av medlemslagene
- g) Bidra til at det blir arrangert mesterskap/konkurranser
- h) Gi funksjonshemmede mulighet til å delta i samiske idrettsaktiviteter
- i) Markedsføring og profilering av samisk idrett i hele landet, for å få større utbredelse og omfang av samisk idrett
- j) Bidra til at samisk språk blir brukt i trenings- og konkurransesammenheng.
- k) Organisasjonsutvikling.

Evaluering av egne aktivitetsmålene

- a. SVL har ikke oppfylt arbeidsmål om økt aktivitet i medlemslagene. 65% av medlemslagene har hatt nedgang i aktiviteten. Dette kan begrunnes i et generelt stort frafall innen ski, og flere av lagene har utfordring med å få aktive tilbake etter corona. Idrettslagene har vært flink til å organisere andre aktiviteter som familieturer, skileik, terrengløp og sykling for barn. Vi ser et oppsving i SVL/SVN sine treningssamlinger, både høst og vintersamling deltok ca 80 barn og unge. Det er kanskje kommunene Tana og Tjeldsund som kan vise til økt deltakelse blant barn og unge.
- b. Ingen nye lag er rekruttert. Dette kan begrunnes i manglende ressurser i organisasjonen
- c. Vi har startet med å få rutiner for rapportering på plass. Arbeidet slutføres i 2023
- d. Digitaliseringsprosessen er ikke slutført. SVL må av økonomiske årsaker seksjonere digitaliseringsprosessen over flere år.
- e. Innhenting av opplysninger fra medlemslagene. Delvis igangsatt, det første skjemaet traff ikke ønsket informasjon. Må revideres.
- f. Systemer for påmelding. Ikke gjennomført av ressurs hensynet
- g. Arrangement. Delvis gjennomført. Tromsø NM ble ikke gjennomført pga usikkerhet om nedstenging av landet.
- h. Funksjonshemmede. Ikke gjennomført pga ressursmangel

- i. Profilering. Gjennomført, ny hjemmeside. Markedsføring, ikke gjennomført pga ressursmangel
- j. Samisk språk i trenings- og konkurransesammenheng. Delvis gjennomført. Særforbundene følger opp tiltaket. Dette er et tiltak som videreføres og forbedres.
- k. Utviklingsprosessen er igangsatt, særlig gjelder fellesfunksjoner. Arbeidet videreføres.

Økonomi